

ТЕТЯНА НІКОЛАЄВА

До 70-річчя від дня народження

НІКОЛАЄВА ТЕТЯНА ВАДИМІВНА – український вчений, дизайнер, педагог, кандидат технічних наук (1977), професор (2005); завідувач кафедри художнього моделювання костюма Київського національного університету технологій та дизайну (КНУТД); член навчально-методичної комісії з культури і мистецтва сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України. Відмінник освіти України (2004). Член правління Спілки дизайнерів України з 1989 року. Академік міжнародної освітянської академії «Платон» (Болгарія).

Передусім Тетяна вдячна за все, чого досягла в житті, своїй родині. Вона продовжує традиції свого діда – д.т.н., проф., Заслуженого діяча науки і техніки УРСР, Котова Михайла Павловича, якій був у 1941-1946 роках ректором Київського технологічного інституту шкіряної промисловості (нині КНУТД). Очевидно, це не могло не вплинути на формування зацікавлень та світосприйняття майбутньої вченої. Фахову освіту вона здобула у Київському технологічному інституті легкої промисловості (нині – КНУТД), який закінчила у 1971 році, отримавши професію модельєра-конструктора одягу. Після закінчення аспірантури та захисту дисертації працювала на посадах наукового співробітника, завідувача сектору нового асортименту матеріалів та швейних виробів Українського науково-дослідного інституту швейної промисловості. У 1984 році вона повертається у рідний університет і вся її подальша професійна та наукова діяльність пов'язана з Київським національним університетом технологій та дизайну – провідним вищим навчальним закладом України у галузі культурно-мистецької та дизайнерської освіти і науки. Тетяна Вадимівна пройшла шлях від асистента до професора, заступника декана факультету технології одягу, завідувача кафедри. З 1987 року очолювала організаційно-методичну групу з відкриття нової спеціальності «Художнє моделювання виробів легкої промисловості», яка в подальшому стала підґрунтям для відкриття спеціальності «Дизайн» у КНУТД.

Тетяна Вадимівна Ніколаєва – видатний український вчений в галузі теорії художнього формоутворення костюма. Предметом її наукової діяльності є дослідження закономірностей художнього моделювання костюма на основі різних

творчих джерел в образотворчому, декоративно-прикладному мистецтві, дизайні та архітектурі. У науковому доробку Т. Ніколаєвої – понад 300 публікацій з проблем художнього моделювання і композиції костюма, дизайну одягу, розвитку костюмографічної мови та теорії формоутворення костюма, з методики та практики художнього проектування костюма, теоретико-методологічної бази дизайнерської та мистецтвознавчої освіти. Науковим здобутком дослідниці, свідченням її фахової ерудиції стало розроблення підручника «Основи теорії формоутворення костюма» (2004) для студентів творчих спеціальностей. Важливим є те, що свій практичний досвід дизайнера, модельєра-конструктора одягу вона узагальнила у навчальному посібнику «Тектоніка формоутворення костюма» (2005), в якому на широких дослідницьких матеріалах подано методику художньо-композиційного аналізу моделей одягу, принципи стилеутворення образної структури костюма, використання біонічних форм в сучасному арт-дизайні. Цей навчальний посібник набув розголосу далеко за межами України і був перевиданий тричі.

Ніколаєва Т.В. – член редколегії наукових фахових видань «Вісник КНУТД», «Art and Design»; педагог майже з 50-річним стажем, Тетяна Вадимівна проводить активну наукову діяльність: під її керівництвом захищено 8 кандидатських дисертацій, продовжує активно працювати з аспірантами. Вона є керівником мистецької школи «Дослідження тектонічної структури костюма в розробці перспективних колекцій одягу», в межах якої проводиться вивчення закономірностей функціонування моди та принципів вдосконалення процесу дизайн-проекування нового асортименту одягу, тектонічної структури костюма в розробці перспективних колекцій та методик реконструкції історичного та народного одягу.

Наукову роботу успішно поєднує з педагогічною, спираючись на власний творчо-науковий досвід та теоретичні методики викладання основ моделювання костюма в дисциплінах: «Основи формоутворення і проектування», «Комплексне дизайн-проекування», «Сучасні технології дизайн-діяльності» тощо. Займається науковою та творчою роботою із студентами. Її учні – переможці міжнародних конкурсів молодих дизайнерів «Печерські каштани», «Сузір'я каштанів», «Погляд у майбутнє», REMIX–EURASIA, «Bridel's Dream», учасники міжнародних виставок KYIV Fashion, BABY Fashion, UKRAINIAN FASHION WEEK, показів мод в Україні та за кордоном.

Кафедра художнього моделювання костюма, яку майже 25 років очолює Тетяна Вадимівна, є найкращою серед дизайнерських шкіл світу. Особистий організаторський талант Т. Ніколаєвої забезпечив високу результативність та підняття на якісно новий рівень підготовки високопрофесійних, конкурентоспроможних на вітчизняному і світовому ринках праці фахівців з дизайну одягу та стилю, формування самобутніх методик викладання та основ школи художнього моделювання костюма в творчих майстернях КНУТД. Зразками комплексної наукової та творчої роботи кафедри є розробки фірмового одягу для прикордонної та митної служби, костюмів для представницької делегації та волонтерів Євро-2012 (друга премія на Всеукраїнському конкурсі), історичного

туристичного парку «Київська Русь», Національного академічного оркестру народних інструментів України, багатьох кінофільмів та театральних вистав тощо.

Потрібно згадати такі риси її особистості, як чутливість до прекрасного, що відбивається в яскравому захопленні світом і життям, вірності друзям, постійному піклуванні про учнів. Вона вміє створювати довкола себе доброзичливу, затишну атмосферу. Під керівництвом Т.В. Ніколаєвої кафедра художнього моделювання костюма готує фахівців в галузі арт-дизайну широкого спектру освітніх напрямів: художнє моделювання костюма (в тому числі видовищного і реконструкції історичного), трикотажних виробів, стилю, іміджу, дизайну зачісок та брендової продукції. Саме тому, випускники кафедри складають основу фахівців індустрії моди України та дизайнерських кафедр багатьох закладів вищої освіти. Випускниками кафедри є відомі українські дизайнери зі світовим визнанням Олена Ворожбит, Тетяна Земскова, Анжела Лисиця, Айна Гассе, Ірина Каравай, Олена Буреніна, Діана Агаян, Олександр Каневский, Жан Грицфельдт та інші. Кафедра художнього моделювання костюма внесла вагомий вклад у відзначення Київського національного університету технологій та дизайну у світовому рейтингу шкіл моди та дизайну за результатами дослідження CEOWORLD Magazine у 2017 році.

Нагороджена Почесними грамотами Міністерства освіти і науки України, Почесною грамотою Київського міського голови, Відзнакою Міністерства культури України за досягнення в розвитку культури і мистецтв.

1 вересня 2018 року Тетяні Вадимівні виповнилося 70 років. Вітаючи з ювілейною датою, зичимо їй здоров'я, творчої наснаги, довгих років життя та подальших мистецьких здобутків, втілення численних творчих проектів і мрій. Хочеться побажати їй залишатися завжди такою ж сповненою енергії, творчих планів і наукових ідей, з гострим відчуттям часу, вірою в талановиту молодь.

Марина КОЛОСНІЧЕНКО
декан факультету дизайну КНУТД, д.т.н., професор,
Лауреат Державної Премії України в галузі науки і техніки